Hälso- och sjukvårdsförvaltningen, Hjälpmedelscentrum
Sanna Hermansson, Emelie Lundqvist, Elin Strandman
Epost: maria.soderkvist@regionvastmanland.se
Telefon: +4621175390173048

TJÄNSTESKRIVELSE FÖRSLAG ATT INFÖRA REGELVERK FÖR UTTAG AV TILLBEHÖR TILL ANDNINGSHJÄLPMEDEL CPAP

Förslag till beslut

1. Begränsat uttag av mask och slang för vuxna patienter med CPAP-behandling vilket innebär en (1) kostnadsfri mask per halvår samt en (1) kostnadsfri slang per år.
2. Gäller från och med 2027-01-07

Ärendet i korthet

Antalet patienter som ordineras CPAP-behandling ökar, vilket medför en större efterfrågan av tillbehör (mask och slang) och ökade kostnader över tid. För att få en hållbar hantering och kostnadskontroll av dessa förbrukningsmaterial behövs ett regelverk för begränsat uttag.

Idag har patienter obegränsad tillgång till kostnadsfria tillbehör till CPAP och kan själva beställa direkt från Hjälpmedelscentrum.

Tillverkare rekommenderar ett byte av mask en gång per halvår och för slang en gång per år för en god behandlingskvalitet. Det är en rimlig och patientsäker nivå för uttag.

Tätare byte föreslås bli ett eget ansvar.

Detaljerad beskrivning av ärendet

Bakgrund

CPAP förskrivs till patienter med sömnapné. Antalet patienter som ordineras denna behandling ökar, bland annat på grund av förbättrad diagnostik och medvetenhet, äldre befolkning samt allt fler överviktiga personer.

Idag har patienterna obegränsad tillgång till kostnadsfria utbyten av CPAP-tillbehör i Region Västmanland. Patienten kontaktar själv Hjälpmedelscentrum eller sin förskrivare för att få en ny mask och slang. Orsak till byte brukar vara att patienten upplever läckage och att tillbehören är utslitna. En vanlig anledning till att tillbehör behöver bytas tidigare än rekommenderat är att de inte har skötts om eller rengjorts enligt leverantörens anvisningar. Detta kan bero på att det är enkelt att obegränsat beställa nya tillbehör utan kostnad.

Tabell 1 Kostnad för 2025

Hjälpmedel	Antal per år	Summa kostnad på ett år (2025)
Mask/mjukdel	5158 st	4 555 955 kr
Slang	1666 st	618 678 kr

Leverantören rekommenderar bytesintervall för mask en gång per halvår samt för slang en gång per år för bibehållen behandlingskvalitet.

Sortiment

För att möta patienternas olika behov och förutsättningar finns ett stort antal olika modeller och storlekar av masker.

En mask kostar ca 700 – 1 200 kr när Hjälpmedelscentrum köper in på avtalat pris. En slang kostar ca 400 kr.

Omvärldsanalys

Flera regioner tillämpar en månadsavgift för CPAP-behandling som patienten betalar, där tillbehör ingår i begränsat antal per år. Regioner som inte har någon månadsvis patientavgift, har begränsade kostnadsfria uttag eller låter patienterna själva bekosta tillbehör.

Region Västmanland avviker genom att sakna månadsavgift och samtidigt tillåta fria uttag av tillbehör. En jämförelse med Region Dalarna visar att Region Västmanland har cirka 5 000 patienter och inköpskostnad för tillbehör på 6 miljoner kronor (2024), medan Region Dalarna har cirka 6 500 patienter och inköpskostnad på 3 miljoner kronor (2024).

Bilagor: Omvärldsbevakning samt kostnadsjämförelse Västmanland–Dalarna.

Nuvarande kriterier för tillbehör enligt Hjälpmedelshandboken

Patienten kontaktar Hjälpmedelscentrum vid trasiga och utslitna delar på tillbehör/förbrukningsartiklar för att byta ut dessa.

Förslag på nya åtstramade kriterier för tillbehör till CPAP

Patienten kontaktar Hjälpmedelscentrum vid trasiga och utslitna tillbehör för att byta ut dessa. Patienten kan kostnadsfritt få en mask per halvår och en slang per år.

Patientens ansvar:

Vid oaktsamhet, exempelvis om tillbehör tappats bort, glöms kvar, skadas av husdjur eller bristfällig rengöring, behöver patienten själv köpa nya tillbehör via leverantörens webbshop eller annan återförsäljare.

Om ett tillbehör går sönder tidigare än det rekommenderade bytesintervallet trots korrekt hantering betraktas detta som ett reklamationsärende och patienten erhåller ny kostnadsfri ersättningsprodukt.

Verksamhetsmässiga och ekonomiska konsekvenser

Verksamhetsmässiga konsekvenser

Förändringen kan initialt medföra ett ökat arbete för konsulenter och tekniker på Hjälpmedelscentrum, i form av fler ärenden som kundtjänst inte direkt kan hantera samt reklamationsärenden.

För förskrivare på Lungmottagningen kan förändringen initialt innebära ett ökat behov av kontakt med konsulenter på Hjälpmedelscentrum, fler telefonsamtal med patienter samt eventuellt fler mottagningsbesök.

Det nya regelverket väntas på sikt bidra till en mer strukturerad och behovsanpassad förskrivning av tillbehör. Det bör leda till ökad följsamhet till rekommenderade bytesintervall och därmed en mer jämlik hantering mellan patienter och regioner.

Juridiska konsekvenser

Ärendet bedöms inte medföra några juridiska konsekvenser.

Administrativa konsekvenser

Ärendet bedöms inte medföra några administrativa konsekvenser.

Ekonomiska konsekvenser

Begränsningen bedöms leda till minskade kostnader för Region Västmanland, genom reducerad förbrukning av CPAP-tillbehör (mask och slang).

Hållbarhet

Miljöperspektiv

Begränsningen förväntas medföra minskad förbrukning och minskade avfallsmängder

Barnrättsperspektiv

Begränsningen omfattar inte barn och unga under 20 år.

Invånarperspektiv

Det nya regelverket innebär en förändring som patienterna behöver anpassa sig till. Vid behov av tätare byten än vad som ingår i begränsningen hänvisas patienten till leverantörens webbshop eller annan återförsäljare.

Begränsningen baseras på leverantörernas rekommenderade bytesintervall och bedöms inte påverka behandlingskvaliteten negativt, förutsatt att tillbehören sköts och rengörs enligt givna instruktioner.

Förslaget innebär en mer jämlik situation mellan patienter.

Bilaga: Riskanalys tillbehör CPAP-2026-04-15 id 2447

Uppföljning

Uppföljning ska ske regelbundet i samverkan mellan Hjälpmedelscentrum och Lungmottagningen.

Kostnadsutvecklingen (se tabell 1) kopplad till införandet av begränsningen ska följas upp under de följande tre åren.

Beslutet skickas till

Magnus Loman, verksamhetschef, Hjälpmedelscentrum

Region Västmanlands samtliga kommuners myndighetsbrevlådor

Region Västmanlands myndighetsbrevlåda